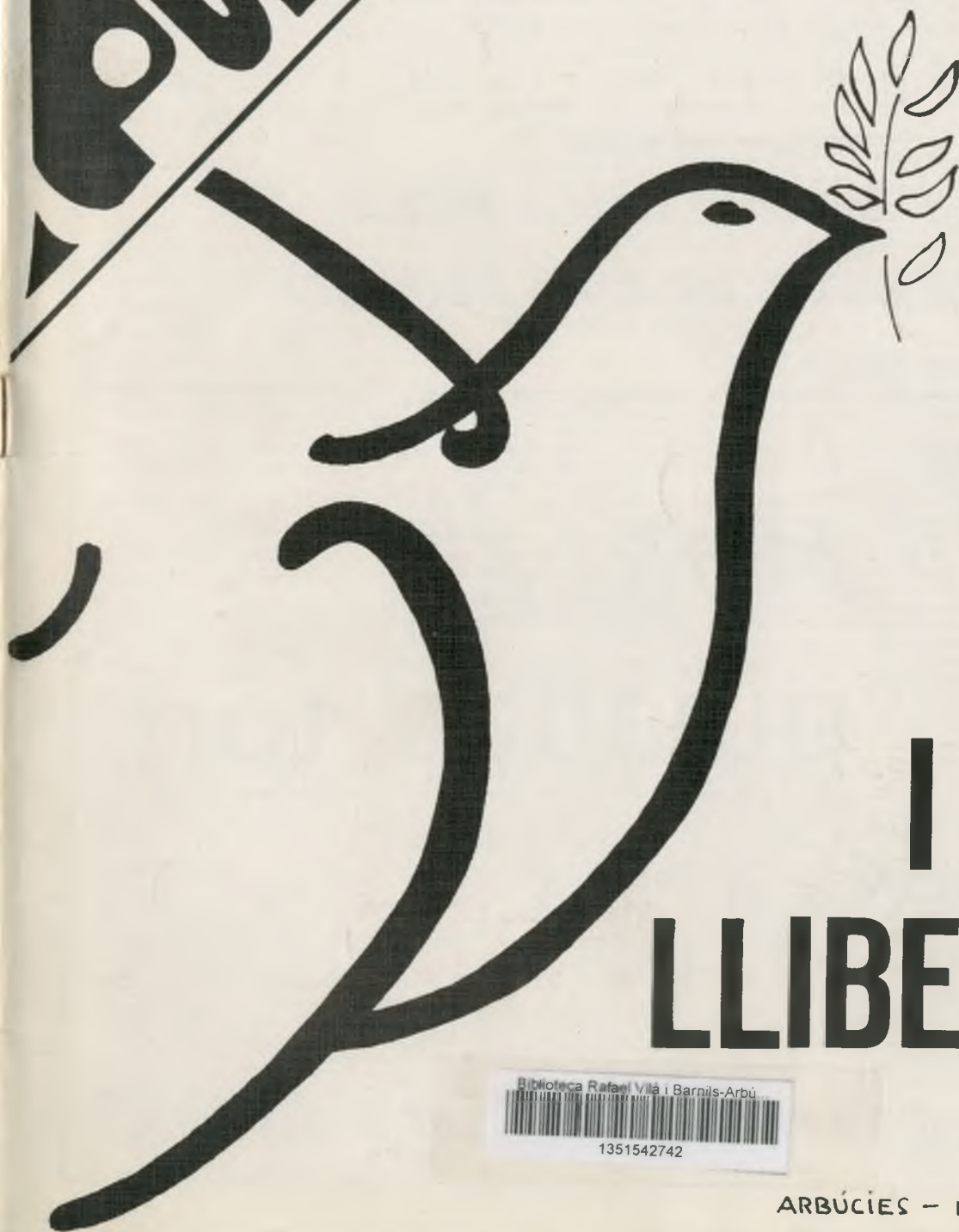

23

PER

LA PAU

**I LA
LLIBERTAT**

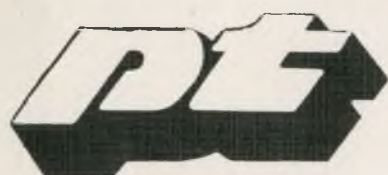
Biblioteca Rafael V. i Barnils-Arbú
1351542742

ARBÚCIES - DESEMBRE 1981

Camprodon, 15
ARBÚCIES (Girona)

ASSORTIT DE TAPES CALENTES
CAFÈ • BAR • SALA DE T.V. • DISCOTECA

MOBLES

pujadas tort

- TAPISSERIES A MIDA
- MOQUETES
- CORTINES

Anselm Clavé, 70 - Tel. 33.08.91 BLANES

Sumari

- 3.- Pròleg
- 4.- Tots hi tenim veu.
- 5.- Natura-per Germà Alvarez
- 6.- Nadala-per Rafael Vilà.
- 7.- Escó per a poetes.
- 8.- Llibertat d'expressió.-per Puigví i Funollet
- 9/I0/II/I2/I3 : D O S S I E R ; Lion Milda.
- I4/I5.-Tot xerrant amb ... per C. Coll i G. Font.
- I6.- Concurs.
- I7.- El nostre ahir. J. Guardia
- I8.- Humor.
- I9-20.El català a l'escola.
- 2I.- No a l'OTAN
- 22.- De la Casa de la Vila estant per J. Soler.
- 23.- Xics i grans
- 24.- Notes teatrals.
- 25.- El llenguatge popular-per Josep Auledas. i Cultura
- 26.- Esports per Jaume Sureda.

CONSELL DE REDACCIÓ:
R. Costa, M. Gisbert, M. Noguera
EDITA: Conselleria de Cultura
de l'Ajuntament d'Arbúcies.
IMPRESSIÓ: Impremta Trema.
Nº REG. PROP. IND.: 964913
classe 16º.

NOTA IMPORTANT:

PERXADA no es fa responsable ni sotascríu cap dels articles o treballs que s'hi publiquen, el responsable n'és el signant. PERXADA ofereix les seves planes a totes les crítiques i comentaris que es facin sobre el seu contingut. Per qualsevol consulta relacionada amb el contingut de la revista, us heu d'adreçar necessàriament al Consell de Redacció.

- PRÒLEG -

Ja som a les darreries de l'any 1.981; un any que a nivell d'Estat podríem qualificar de crític, per una sèrie de qüestions sorgides que ens han afectat directament a tots els ciutadans.

Temes com el de la LLOAPA, o bé la cada vegada més accentuada lentitud pel que fa als traspassos de competències a la Generalitat, són un clar atemptat contra el procés Autonomíic.

Atemptat també contra la Democràcia, amb fets com els produïts el 23 de febrer, que han engendrat una inestabilitat que es reflecteix en tots els àmbits de la vida del País, des de la vida al carrer, amb una psicòsi col·lectiva de por, de desencís, i agreujat per la creixent situació d'atur laboral, fins a les crisis internes dels partits, i als continuats canvis(?) del Govern Central.

Atemptat contra el dret de tot un Poble a decidir lliurement el seu futur, quant a la integració dintre d'un bloc concret com és el de l'O.T.A.N., integració que ens ha fet perdre la neutralitat envers les dues grans potències d'armament (La URSS i USA).

I atemptat, finalment, contra la llibertat d'expressió, del qual la mostra més recent n'és el cas del periodista Vinader. Com a mitjà de comunicació que som, Perxada rebutja la sentència imposada a Vinader així com la resta de situacions vergonyoses que ha provocat l'atac a la lliure expressió, i ens adherim plenament a totes les accions empreses per la Comissió de Seguiment del cas Vinader, i a l'editorial que han elaborat, i que reproduïm tot seguit, fent-la ben nostra:

El dret a la informació

El professionals del periodisme han manifestat una tradicional repugnància a convertir els seus problemes personals o col·lectius en temes de primera plana, fins i tot en temes d'editorial. La nostra missió és mantenir intercomunicats els éssers humans sobre fets que els afecten directament o com a parts d'un subjecte col·lectiu universal.

Es pot dir que cada cop que un tema de periodistes ha ocupat les primeres planes d'una editorial, ha estat perquè el tema ultrapassava els límits de l'interès professional i es convertia en una qüestió d'interès col·lectiu. Aquest és el cas que ara ens ocupa: el cas Vinader, sens dubte el més preocupant que hi ha en aquests moments d'entre els aproximadament 400 processos judicials pendents oberts contra professionals de la informació de tot l'Estat Espanyol.

Parlarem, doncs, avul del cas Vinader, i ho farem com a paradigma d'una situació que -salvant el recte criteri de la Justícia- pot arribar a posar en perill l'article 20 de la Constitució: aquell que consagra el principi de la llibertat d'expressió.

No es tracta, doncs, només d'un periodista en perill per una possible aplicació dràstica de la Llei, tampoc no es tracta exclusivament de valorar la bondat o maldat, la bellesa o pobresa de les lleis que a l'Estat espanyol jutgen els fets d'opinió, informació o comunicació. El cas Vinader ocupa un espai determinant en el «ser o no ser» de l'atzarosa democràcia espanyola. Podem afirmar que de la seva resolució en depèn en bona mesura la credibilitat d'aquesta democràcia i el paper que hi juga la llibertat d'informació i d'expressió.

Els problemes de llibertat d'informació i d'expressió no

són problemes de periodistes ni per a periodistes. Afecten la presa de consciència de tota la societat, la seva capacitat de comprendre i d'actuar. Una societat sense llibertat d'informació i expressió és una societat incapaç, que merex tota classe de tutela; és una societat menor, pre-lògica. La resolució negativa del cas Vinader crea una perillosa jurisprudència generadora d'autocensura, desinformació i pressió estructural sobre el dret a ser informat i d'informar els altres.

No és la nostra intenció prejudicar la definitiva resolució de la Justícia, perquè, com molt bé ha dit el president del Tribunal Suprem, l'excel·lentíssim senyor Carlos Salnz de Robes, en el seu dia els jutges diran les darreres paraules sobre una qüestió que té la seva lògica i el seu llenguatge. Però des del punt de vista de professionals dedicats a transmetre la veritat del que passa i responsables, per tant, d'allò que el públic sap i ha de saber sobre el que passa, estem en condicions de reclamar una sensibilització general sobre els efectes negatius d'una condemna a Xavier Vinader que esdevindria una mutilació del dret a la informació reconegut per tot l'univers que ha fet de la llibertat un instrument de progrés.

Una condemna de Xavier Vinader faria difícilment creïble la democràcia de l'Estat Espanyol. No tan sols a l'interior o als quatre punts cardinals d'Espanya. La faria difícilment creïble al fons de nosaltres mateixos. Ens faria portadors del més definitiu dels desencants, del més paralitzant i perillós dels desencants.

Nota: Aquest editorial ha estat elaborat per la Comissió de Seguiment del cas Vinader.

Davant aquestes bufetades contra la Llibertat, la Democràcia i la Pau, no podem romandre insensibles, com no ho han fet les persones i moviments que lluiten per a aconseguir aquests objectius.

-CONSELL DE REDACCIÓ-

N O T A ; Any Nou i nou Consell de Redacció, a la revista. Us desitgem força empena i coratge a tot l'equip a ajudar-vos.

BONES FESTES PER A TOTHOM

-Rosa, Maite i Margarida-

TOTS HI TENIM VEU:

Amics, o més ben dit, amigues de Perxada:

He rebut el darrer número de la nostra revista que, a casa esperem sempre amb afició, doncs al mateix temps que ens dóna notícies d'Arbúcies, ens fa passar una estona agradable per l'interès de la majoria dels seus articles.

No obstant i això, aquesta carta és per fer-vos adonar d'una incorrecció que s'ha emunyat en la descripció de la portada de la revista que, pel fet de tractar-se d'un quadre tant important, em penso que convé s'en faci esment.

Deixant de banda l'escaiença de simbolitzar la dona en un grup de prostitutes pintades per Picasso, em vull referir al fet que dieu "El quadre representa un prostíbul del carrer d'Avinyó de París, quan en realitat, malgrat l'obra fou pintada a París l'any 1907, segons tinc entès i llegeixo en el llibre "Picasso" d'en Josep Palau i Fabre, es tracta del carrer d'Avinyó, però de Barcelona. Diu literalment l'autor del llibre, "L'obra basada en el record d'una casa de plaer del carrer d'Avinyó de Barcelona, és el gran revulsiu de l'art modern...".

Trobo que seria convenient en el proper número de Perxada, que possessiu una nota de rectificació d'aquesta dada, que demostra una vegada més la vinculació entre la nostra terra i l'obra del geni de la pintura contemporània.

Res més que encoratjar-vos en la tasca de portar endavant aquesta revista que, com a arbucienca de cor, ens omple d'orgull i satisfacció.

Fins a sempre

-Daniel-

NOVEMBRE 1981

DADES DEMOGRÀFIQUES (per F. Planelles)

CASAMENTS: Miquel Robles i Cuenca amb
Mª Dolors Solà i Canaleta.

BAPTISMES: David Carbonell i Carós
Anna Moreno i Montero
Mª Ester Escudero i López

DEFUNCIONS: Dolors Fontbona i Costa
Maria Comas i Xirau
Pere Borrell i Masó
Josep Cid i Belda

 **hostal
Torres**

*C/ F. CAMPRODON, 14
Telèfon 86.00.42.- ARBÚCIES*

**BAR
EL CENTRE**

*F. Camprodon 32
ARBÚCIES*

El moixò de camp, anomenat també alosa, és un aucell que no arriba a canar un pam de llargada i és un dels animalets més freqüent en els nostres camps i conreus.

De color de terra, amb un llistat més fosc, té com a característica que les plomes externes de les ales i de la cua són de color blanc. També és fàcil de veure un petit plomall arrodonit que té al cap. Aquesta coloració li permet amagar-se dins dels solcs del terreny on passa totalment desapercebuda, més encara quan davant d'un perill s'ajup contra el terra i roman inmòvil llarg temps. A ple sol és pràcticament invisible.

Res d'això vol dir que sigui un animal poruc, doncs amb uns quants batecs d'ales és capaç d'abandonar el seu amagatall i volar a gran altura, això sí, sense perdre de vista el seu territori.

El mascle té fama de bon cantor. Tot volant s'enlaira amunt i planeja fent un vol ondulant a la vegada que emet un cant agut i potent, sostingut llargament. Moltes vegades, de cop, plega les ales i es deixa caure com una bala, però pocs metres abans d'arribar a terra obre les ales i es posa suaument en el sòl.

Podem veure l'alosa sobre el mur enrunat d'una casa o caminant i saltironeixant pels camps i pels rostrolls, però mai la veurem dalt d'un arbre. El dit posterior de la pota, en comparació amb el d'altres aus, és molt llarg, el que ens indica que es tracta d'un animal corredor, adaptat a viurer en el sòl on cerca el seu aliment, on es reproduïx i on, a la fi, hi mora.

A les primeres hores de la matinada, quan tot just neix el dia, l'alosa abandona el seu niu i es llença a l'aire animada pel seu propi cant que dura i dura sense parar, - fent refilades de més de deu minuts de durada. El seu cant vibrant i ple de joia ens anuncia l'inici de la primavera. A la tardor, però, es torna quasi muda i a l'hivern solament emet uns crits breus i espaiats.

El seu règim alimentici és molt variat. A la primavera i a l'estiu menja els grans de sembra i petits insectes i cucs de terra, ingerint petits còdols que l'ajuden a fer la digestió. A la tardor i a l'hivern menja fruits i tota mena d'aliments vegetals.

Qualsevol sot del terreny li serveix per a fer, amb unes branques seques i amb petits trossos d'arrels, el seu niu, en els llocs erms i en les estepes. Fa dues pollades, una a finals d'abril i l'altra en ple mes de juliol. Posa de tres a cinc ous de color verd o gris crema amb taques fosques. Al cap de deu dies neixen els pollets recoberts de plomisol groc. Als dotze dies comencen a córrer per terra i a les tres setmanes ja poden volar.

El moixò de camp és un aucell simpàtic. El seu cant és un dels més bonics que es coneixen, sobretot és, en les hores incertes de la matinada, quan aquest cant sona més dolç, més tendre, més clar i més alegre. És llavors quan ens sentim un xic més a prop de la Natura.

-GERMAN ALVAREZ PEREZ-
Catedràtic de
Ciències Naturals

Cal buscar l'origen de la nadala en el decurs dels segles mitjans, quan el cristianisme ja s'havia estès triomfant, a tot el món civilitzat d'aleshores. Els mitjans de comunicació eren lents i difícils perquè passaven, és clar, pel filtre rigorós dels grans senyors del feudalisme i d'uns medis orals de propagació incomparablement més lents i més difícils que no pas els d'avui.

Segons certs autors, les primeres nades passaren dels pastors, que en tingueren el mèrit de l'inici, al vassalls de la gleba i, d'aquests, als trovadors a través dels quals assoliren, en certa manera, una dignitat social més important. A les darreries del segle passat i àdhuc a principis del nostre, les cançons nadalenes tenien la màxima propagació a través del romancer popular, que, a finals de cada anyada, reprenia el seu esclat. De totes maneres, en modernitzar-se els medis de comunicació, se n'assolí un sistema més poderós de difusió, primer a través del gramòfon i de la ràdio, després. Quan el descobriment del cinema sonor va fer possible l'expansió de la nadala com a valor universal de primeríssima línia, els americans van expansionar-ne la divulgació a través de diversos films, un dels quals va assolir un grau de màxima popularitat: "Santa Nit" (en castellà "Noche de Paz") va aconseguir una acceptació clamorosa, de tal manera, que el seu autor, l'austríac Pare Gruber, va convertir-se de cop i volta, en un dels valors musicals més populars a tot el món. Permeteu-me, per això, ara que ve a tomb, que avui us -conti la història del neixement d'aquella nadala famosa:

Cada vespre, després d'haver celebrat la darrera funció religiosa del dia, el Pare Gruber, rector d'un poblet austríac, s'entornava de l'església a la rectoria, tot oblidant-se de les coses del cel i per a delirar-se, tot fent camí, pel plat de bou estofat i per la tassa de xocolata amb melindros que li tenia preparats la majordona. Cal dir que el Senyor Rector era un home simpàtic i de bon humor, que només tenia dues coses que li feien venir coragre: l'haver d'escoltar una confessió massa complicada, o sentir, dintre l'estòmac, el cuc de la necessitat. Quan s'esdevenia això darrer, les velles del rosari li coneixien de seguida, perquè deia les lletanies de cinc en cinc i recitava l'Oremus massa de pressa.

Un vespre, que s'havia empassat un misteri sencer perquè la gana el feia córrer, va arribar a casa seva i va trobar la porta tancada, perquè la majordona, com que no l'esperava tan aviat, havia sortit a passar el rosari a casa d'unes veïnes amigues. Calia esperar: feia un fred molt fred i el senyor Rector picava de peus a l'empedrat i tremolava sota la sotana; fins que a l'últim, tot rondinant, va asseure's sobre el pedrís que hi havia vora la porta. Aleshores, potser per a oblidar-se del foc i de la taula que l'esperaven dins, va mirar el cel...

Hi havia una remor tan lleugera que ni era remor; una boira abrindada de llums infinites i el murmurí d'un vent empressasit que somicava com l'ala d'un àngel. Tot es gronxava, indecís i lleu, sobre la fulla d'un miracle. I heus-ací que, del front mateix del cim veí, va despenjar-se una estrella més rutilant i precisa que les altres, que, tot volant com una oreneta de Desembre, va posar-se a la mateixa punta del campanar de l'església.

El senyor Rector ja no es recordava de l'estofat ni de la xocolata i va retornar-se'n sobre el seu camí. Quan va obrir la porta del temple, va quedar-se meravellat: va trobar l'estrella nova penjada sobre l'altar major, tot il·luminant el bressol de Jesús dintre la nau silenciosa. Va agenollar-se encisat, mentre una música poruga que venia de lluny li despertava l'agulla de la inspiració i tot el Nadal se li ficava a l'ànima com una penjarella d'esgarripança.

Tot tornant de nou cap a casa, el sacerdot duia la música dintre seu. I pel camí ara sonor i transparent, va convertir el gran prodigi en una cançó meravellosa. Tan meravellosa, que el món va quedar-ne enamorat... i va fer-se-la seva!

Com una oració de pau a l'avantsala de l'esperança.

R.V.B.

- Amic, em fites amb la mirada incerta, cercant respostes.
. Però, company, jo tampoc no ho sé.
- Et creies necessari, i has descobert que el món continua sense tu.
. A mi també em costa d'acceptar la nostra migradesa.
- A cada pas del camí que t'has marcat, t'atures... i dubtes.
. Les meves petjades són igualment tremoloses i insegures.
- Voldries amarar de joia l'entorn, quan estimes, però tothom roman indiferent.
. Jo també em sé ben sola.
- T'has forjat un món d'ideals, fet només per a tu, però, massa sovint la realitat et sotragueja, i et cal despertar-te'n.
. El somni: puntual per a la nostra subsistència.
- Et mires a l'espill, sense reconeixes-t'hi; et sents estrany dintre teu i tens paüra de tu mateix.
. Com jo, com molts.

Company, no em demanis ajut; no te'n puc donar, ni tampoc rebre'n de tu.
Però amic, escolta, dona'm la mà i digue'm:

"VINE AL MEU COSTAT, ANEM PLEGATS"

Fem front junts contra l'oblit, la por, el poder opressor i el desencís,
i sapiguem gaudir amb plenitud cadascun dels instants plaents de la vida.

- MARIA TERESA -

Missatges ambigus
personatges silenciosos
que fan una vida dintre meu
solistes nats per a una música
d'acompanyament.
Escriure a totes hores:
una poesia per a un estat
una obra per a una personalitat.
Milers d'idees obertes
a una crítica dura i conseqüent;
perfils eròtics
d'un teatre, d'un museu.
Solitud, m'acompanyes tant!

-NOEMÍ IBÁÑEZ-

Escó per a
Poetes

PRIMERS POEMES PER A UN MANUAL
D'ANFRACUOSITATS

Entre boscams d'ombres m'alce
príncep del somni en l'horabaixa
d'aquesta nit d'insomni. El cap
segueix despert enumerant propòsits
mentre em rente les pupil·les
en les llunes dels teus ulls,
un fort desig em duu a enfonsar-me
a les seues aigües cristal·lines.

El teu esguard m'és un llac ple
d'incògnites.

-JAUME MORELL-

CANÇÓ A LES 3 DE LA MATINADA

Juliol de 1980

(Quan només escolten els gats i les rates s'amaguen)

A mi no em vingueu
amb lleis de nacions
ni amb els vostres diners
ni amb les solucions,
que m'agrada fer
el que em vingui bé
no us haig d'enganyar
i us ho dic ben clar.
No us agrada que
un jove com jo
tingui la seva fe
tingui el cor obert
per a un poble nou.
No us agrada que
hi hagi cap ocell
que busqui el seu destí
sense cap permís.
I m'heu de fer cridar

m'heu de fer-vos dir
que n'estic cansat
de tanta maldat.
No puc caminar
no em deixeu ballar
sense anar drogat.
No em deixeu vestir
no em deixeu calçar
no em deixeu cantar
si no ho teniu clar,
- Què és el que en treieu?
- Potser xaleu?
Ah! - Us confesseu?
bé, doncs perdoneu,
no sabia que
en aquest lloc sagrat
hi hagués tanta gent
i tanta varietat.

I us recordo que
jo no hi haig d'anar
jo ja ho tinc molt clar
perquè jo no he fet res.
I ara us deixo fer
que dormiu a gust
que tan sols així
conserveu el seny,
que tan sols així
em deixeu ser just,
que tan sols així
jo puc ser feliç.

-El Petit Princep-

DE LA LLIBERTAT D'EXPRESSION I LES SEVES SOLITUDS

La sentència condemnatòria, que l'Audiència Nacional ha dictat envers el periodista català Xavier Vinader com autor d'un reportatge sobre les trames negres al País Basc, ha posat novament a la palestra de l'actualitat espanyola la problemàtica de la llibertat d'expressió del pensament i els seus límits. Aquest afer apareix, avui a l'espera del dictamen definitiu del Tribunal Suprem, com el darrer atemptat contra un dels drets públics més trepitjats en aquests últims sis anys -i no parlem de la persecució que va patir durant la quarentena de foscor informativa-. Sis anys dels que cal recordar el cas dels Joglars&Boadella&Torna, el segrest de la pel·lícula "El Crímen de Cuenca" i la quantitat i quantitat de processos incoats a redactors i directores de publicacions - d'arreu de l'Estat, i que per ésser quantiosos han passat dissortadament a l'anonimat de les estadístiques.

DEMOCRÀCIA I LLIBERTAT D'EXPRESSION

Si hom recorre al fàcil sil·logisme i enumera com a primera premissa que la llibertat d'expressió del pensament és un dret públic. I com a segona que els drets públics són signes de democràcia. S- arriba a la conclusió que la llibertat d'expressió del pensament és un signe de democràcia. Per tant un règim polític, que com l'espanyol s'hi defineix com a tal a l'article 1 de la vigent Constitució, no deixarà d'ésser una simple mamarota de democràcia representativa mentre es continuï tractans de mala manera la llibertat d'expressió. Aquests mals modus posen entrebancs a la democràcia. Entrebancs que si "per si" són ja greus, en moments com els d'ara en els que la democràcia és feble, encara ho són més.

168 ANYS 168

Des del dia 10 de Novembre del 1810, en el qual un decret de les "Cortes de Càdiz" institueix per primer cop a casa nostra el dret dels espanyols a la lliure expressió de les seves idees, fins al 6 de Desembre de 1978, data en la que el poble espanyol aprobà la Constitució, han passat 168 anys. En tot aquest temps ha plogut, ha nevat i - han caigut llamps sobre aquest dret.

Fins al 1820, apareixia i desapareixia -com si fos el Guadiana- segons si manaven els lliberals o si qui tallava el bacallà eren els absolutistes. I malgrat que des d'aquest any mai més deixarà de figurar escrita als textos constitucionals no sempre serà respectat pel poder. Sempre més en tots els moviments revolucionaris serà el capdavanter reivindicador, i serà, d'igual manera, suspesa quan la truita es giri en pro dels reaccionaris. (Pel que es veu el dret a la llibertat d'expressió resulta un bon test-indicador del grau de progressisme social d'un règim polític)

ELS LÍMITS

Ningú pensi que la llibertat d'expressió és un dret il·luminat. Tot al contrari, la llibertat d'expressió té, ha tingut i tindrà limitacions jurídiques. A la nostra Constitució, i no és pas un cas gens singular, es recullen a l'apartat quart del mateix article que contempla la protecció i reconeixement d'aquell dret. Les seves fronteres que den marcades, en general, en el respecte als drets de la persona, com són l'honor, la pròpia imatge, la intimitat, i, en particular, tot el que afecta la joventut i la infantesa..

Es en la frontera entre el que es pot o no es pot dir o escriure, on es donen les situacions més conflictives com la que en aquests dies ha aixecat tanta polsaguera. Es tracta de dir si el reportatge de Vinader cau pel cim o per sota d'aquest "paral·lel 38" que marca l'article 20 de la Constitució del 78. Coordinada, d'altra part, molt poc concretada pel caràcter consensuat del 169 articles. Així, si bé una lectura progressista del text no inclou el treball de Vinader com a culpable d'haver rebassat els límits previstos, una interpretació més reaccionaria sí l'hi engloba. I apa, ja la tenim enrenglada.

El dolent del cas és que si persisteix la primera sentència, aquesta sentarà jurisprudència amb aquesta segona postura. A la fi, aquest fet donaria peu: ler.) a una gran incertesa a l'hora de saber on acaba la virtut i comença el pecat, pel que molts informadors davant aquesta inconcreció practicaran una autocensura-psicològica que recordarà temps no pas molt llunyans, i 2on) que el poder s'atorgués la capacitat d'emmurdrir, en base a aquest curt sostre informatiu, les veus que no fossin del seu gust.

Es conegut que tots els que ens expressem sovint a través dels "mass-media" hem rebut, tard o d'hora, pressió més o menys fortes per part de grups d'influència o de centres de poder fàctic. Aquests nuclis aprofiten la feblesa que l'individu-informador pot tenir per raons econòmiques, familiars i afectives o laborals, amb l'intent de minvar el nostre dret-i-deure social d'informar. Déu no vulgui que sigui ara l'Administració qui amb base a ambigüetats jurídiques limiti excessivament aquest dret-i-deure del que estem tan necessitats amb l'objectiu de portat a bon fi el sistema de llibertats que s'han guanyat pam a pam.

-PUIGVI I FUNOLLET-

Aprofitant l'homenatge pòstum que la Vila d'Arbúcies ret al nostre convilatà RAMON FERRER I MONTPLET ("Mon Milda"), l'equip de Perxada hem volgut adherir-nos-hi.

Donat que s'està preparant, per part dels organitzadors d'aquest homenatge, un llibre recull de part de la seva obra, i per a no ésser reiteratius, hem escollit un dels seus treballs fets amb més enginy (i que no sortirà en l'esmentat llibret), en el qual es palesa l'ambient que envoltava la "Penya Lluscos", allà pels anys 30...

Hem reproduït el treball tal i com es va editar en el seu dia, en un intent d'ésser fidels al màxim a la creació d'en Mon Milda (perdoneu, doncs, si hi trobeu alguna falta).

Catecisme Lluscal

fet i ordenat per

ADVERTIMENT

Estimats Lluscos: En decidir-me a confeccionar el present Catecisme, va guiar-me només que la visió de la necessitat que tenia la Penya de posseir una doctrina pròpia.

Heus-aquí, doncs, el CATECISME LLUSCAL

La Santa Romaguera

(SARDANA)

Música de LA SANTA ESPINA.

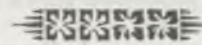
Som i serem la PENYA LLUSCOS
tant si es vol com si no es vol,
que no hi ha penya més ufana
sota la capa del sol.

Nasqué en el pic de l'hivernada
igual com neix un bolet,
i ara ens ha tret una brotada
que gairebé ens ha distret.

Creix i s'ufana amb energia
fabricant "lluscos" a l'engran
i, amb més agalles cada dia,
la PENYA va triomfant.

I és que som "lluscos" d'una raça
que mai estem espantats,
i cridarem «Visca la Penya»
fins que quedem escanyats.

MON MILD A (Llusco i mártir)

Prohibida la falsificació

Val UN RAL

que, d'avui endavant, tindran obligació d'aprendre tots els Lluscos. Aquí hom s'hi instruirà i descobrirà el camí de la felicitat.

Es recomana als mestres que l'er senyin a llurs deixebles i els pares a llurs fills, mentre els hi donen el biberó o els hi renten el pandero.

I, feta aquesta advertència, passem a l'assumptu que hem de tractar.

CATECISME LLUSCAL

(Lliçó primera)

CREC EN LA PENYA LLUSCOS

Creu en la Penya Lluscos, societat de ball i de xirinola; en la seva alegria, única acaparadora, senyora nostra, la qual fou concebuda per obra d'uns quants joves, nasqué la nit de Nadal, pati les mil peripècies, fou criticada, persguida i escarnida, pujà al Cassino déien que era morta, ressueità el mateix dia, es féu societat i viu amb la panxa ampla i ha de venir a fer divertir als vius i als morts; crec amb en Japet, la seva santa Junta, que tirarà endavant, que es farà més gran i que tindrà una vida perdurable. Amén.

ELS MANAMENTS de la PENYA LLUSCOS son déu:

- El primer, pagarás una pesseta cada mes
- El segon, no criticarás el nom de la Penya en va.
- El tercer, ballarás cada festa.
- El quart, honrarás Penya i lluscos.
- El quint, t'abonarás.

El sisé, et sacrificaràs.

El seté, faràs el que voldràs.

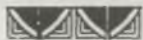
El vuité, no badaràs i faràs tants «lluscós» com podràs.

El nové, pagaràs i callaràs.

El desé, no desitjaràs ni la caixa ni els deutes de la Penya.

Aquests déu manaments s'enclouen en dos; aixó és: amar

la Penya sobre totes les coses i als «lluscós» com a tu mateix.
Amén

(Lliçó segona)

1 - Quina és la doctrina dels «lluscós» ?

- La que ens ensenyen a la Penya

2 - Qui ens ha criat ?

- La mare als uns i el biberó als altres.

3 - Per a quin fi ens han criat ?

- Per a que poguéssim fer-nos de la Penya Lluscós en cixa vida.

4 - Ets lluscó ?

- Sí, pare.

5 - I si no para ?

- Sí, pare; si no para, també.

6 - Quantes coses son necessàries per anar a la Penya Lluscós?

- Quatre: ésser soci; veure-hi fi; no badar i tenir ganes de riure.

(Lliçó tercera)

1 - Quina és la signyal dels Lluscós ?

- Unes nlleres sense vidre.

2 - I per qué son sense vidre ?

- Perque vegin que no les necessitem.

3 - Que és fé ?

- Una virtut que ens inclina a creure tot el que els lluscós ens han revelat i que la Penya es proposa fer-nos creure.

4 - Qui va fer el «Cree en la Penya Lluscós» ?

- En Mon Milda, inspirat per Santa Llúcia.

5 - Qué vol dir «cree en la Penya Lluscós» ?

- Que hi cree.

6 - Qué vol dir «nasqué en la nit de Nadal» ?

- Que va néixer al 25 de desembre.

(Lliçó quarta)

1 - Quantes Penyes Lluscós hi ha ?

- Una sola de vertadera i cap de falsificada.

2 - Quants «lluscós» hi ha a la Penya ?

- Actualment 190 de distints.

3 - Qué vol dir distints ?

- Que un «lluscó» no és l'altre.

4 - Podries dir me un exemple ?

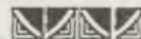
- Sí, pare: Aixís en Rovireta quan toca la trompeta no és en Bayer quan toca el saxofón, aixís en Bayer quan toca el saxofón no és en Rovireta quan toca la trompeta.

5 - Qué és la Penya ?

- Un lloc o estat perfectíssim on els «lluscós» gosen i tenen totes les felicitats.

6 - Qué vol dir «societat de ball» ?

- Que es balla i a vegades magre.

(Lliçó quinta)

1 - En quin estat va néixer la Penya Lluscós ?

- Pobra i miserable, només que amb la roba necessària per a tapar-se les vergonyes.

2 - Per qué va tanta mainada al saló de ball ?

- Perqué un dia que en Pere Coix els volia treure, la Penya li va dir: «No, Pere, deixa que els infants vinguin a mi». I des d'allavors estant, sempre és plé de criatures.

3 - Qué vol dir «cree amb en Japet» ?

- Que hi tenim tota la confiança que es mereix un home de pés.

4 - Qué és necessari per estar en gràcia de la Penya ?

- No tenir rebuts endarrerits.

5 - Quins son els enemics de la Penya ?

- Tots aquells que no hi veuen la punta.

6 - Seràs sempre «lluscó» ?

- Sí, pare, sempre seré «lluscó» i cantaré la sardana de LA SANTA ROMAGUERA.

- EL LLUSCARI DELS LLUSCOS -

(Misteris de Goig, que poden passar-se tota la setmana)

El primer misteri de goig és el naixement de la Penya en la nit de Nadal. - A les costelles d'aquest misteri tant gojós, farem quatre tombarelles i ballarem trentacinc tangos.

El segón misteri de goig és l'èxit aconseguit per les festes de Carnaval. - A les costelles etz. etz.

El tercer misteri de goig és Pelececió de Miss Arbúcies i la seva Cort d'Honor. - A les costelles, etz. etz.

El quart misteri de goig és la vinguda de les Germanes Font a exhibir les pantorrilles a la Penya Lluscós. - A les costelles, etz. etz.

El quint i últim misteri de goig és la multiplicació dels «lluscós», més prodigiosa que la dels pans i els peixos. - A les costelles, etz. etz.

(Misteris de Dolor que poden passar-se del dilluns fins al diumenge)

Peixum a l'COVIS

El primer misteri de dolor ens afligi quan varem dir que la Penya era morta. Sortosament, era més viva que els que ho deien. - En recordança d'aquest misteri tan dolorós sacrificarem un pollastre i ens el menjarem rostit.

El segon misteri de dolor ens afligi quan la nevada nos deixà exhibir a Miss Arbúcies 1982. En recordança, etc. etc.

El tercer misteri de dolor ens afligi a la primera Pasqua que varem llogar la Principal de Tortellà, i no en varem fer prous per a pagar. - En recordança, etc. etc.

El quart misteri de dolor ens afligi a la segona Pasqua, que vingueren «Els Verds» de Mataró i, novament, ens deixaren blaus. - En recordança, etc. etc.

El quint misteri de dolor ens afligeix cada vegada que ens presenten factures per a cobrar. - En recordança, etc. etc.

- Mater K. Garro encantati
- Mater Verdis
- Mater Fontis
- Mater socium
- Mater pelis
- Mater ravis fregitus
- Penya prudentissima
- Penya bona vistis
- Penya potens
- Penya elegantis
- Penya lluscavit
- Junta de justicia

OREMUS

Penya lluscavit mater nostra, no ens deixarem xeringati per cap que s'ho proposati i viurem fermis i convençutis que trobarem l'alegria i la joia que ens proposem i que passarem bona vidis, que riurem i que ens tindràs apretorum per omnia secula seculorum. AMEN

Lletanies

- Lluscos som
- Lluscos serem i som
- Lluscos som
- Penya fermis
- Penya fortis
- Penya castissimus
- Elia et jovis arbucienquis
- Salón de ballis
- Chori cantoris
- Sceioni teatris
- Santa xirinolis
- Santa gazaris
- Santa alegriam
- Mater lluscos
- Mater originalis
- Mater Kakis
- Mater Miss Arbúcies
- Mater homenatgis Russinyolis

- Japetis Japetorum
- Presidentis honororum
- Rafacli Vilanorum
- Presidentis efectorum
- Metis Gisbertorum
- Josepi Callisorum
- Guardati la caixorum
- Joani Vallis
- Maneli Junyis
- Salvadori Pararolis
- Joani Duranis
- Juanitus Clotorum
- Lluscos lluscorum
- Victori Martiris
- Tanquis tancorum
- Lluscos penya, progresavit i enfilavit
- Lluscos penya, forta i riellorum
- Lluscos penya, grandi fins al celi

A major glória de la Penya i gràcia dels lluscos

Gràfics EL BAIX MCNTSENY
P. de la Constitució, 11
Arbúcies

CAIXA D'ESTALVIS PROVINCIAL
DE GIRONA

DEL RECENT HOMENATGE A RAMON FERRER I MONTPLET

És ben cert que l'agraïment és el producte fàcil de les comunitats correctes. A cada una de les manifestacions que hom prodiga per a fer més demostrativa la vàlua d'una conducta ciutadana determinada, hi ha, junt amb el fet en sí, una prova clara i exacta del pes específic de la consciència comuna que la manifesta. I aquest és el cas de la nostra Vila en allò que fa referència a l'home i a l'obra de Ramon Ferrer i Montplet.

Ha calgut, és clar, que passessin uns mesos, els transcorreguts després del seu traspàs, per a què Arbúcies posterioritzés una memòria ciutadana que l'enalteix i la dignifica: al cicle d'actes que s'han dut a terme, ja, de cara a la involució i la perdurabilitat del seu record, que, n'estem segurs, és compartit per la quasi totalitat dels arbucians, hom ha d'afegir-hi aquells que tanquen la íntima complaença de les persones que van tenir la sort de conèixer-lo i, sobretot, de tractar-lo, perquè en Mon Milda era un d'aquells homes que no tenen, en absolut, cap contrapartida.

La seva producció literària va tenir la virtut de saber-se manifestar en un temps i en un escenari comprometedors, en els quals hom corria el perill de relliscar, àdhuc sobre la mateixa pell dels interlocutors. Cal admirar l'habilitat agudíssima d'en Mon quan ens contava fets intrascendents al fons dels quals hi havia, ben sospesats, uns personatges que traduïen al viu el nostre llenguatge de cada dia. Ell sabia sospesar cada frase amb una habilitat tan fina que, quasi tots podríem dir sense gaire esforç, quina era la persona o el tipus inspirador tan hàbilment retratats al fons de la magnífica moixiganga.

No obstant hom pot assegurar que en Ramon Ferrer i Montplet era una persona seriosa, d'una serietat tan aguda i tan humana que, quan iniciava la vis còmica, començava per riure's de sí mateix: per això no tenia enemics o, si els tenia, els desarmava sense barrallar-s'hi mai. Aquesta era la seva gran saviesa, aquella mateixa que va fer-li franc el camí des del bressol a la tomba, sense fer abaixar el cap a ningú i sense haver-lo d'abaixar per a cap contingència. Una ruta neta i planera que només coneixen i segueixen els savis i que vol dir, en definitiva, prudència.

Si bé, en bona part, la nostra Vila ha correspost a la iniciativa de la Comissió d'homenatge al volgut amic, cal constatar que la franca plenitud no s'ha produït amb la plena esplendidesa que era d'esperar: la nebulosa que des de fa molts anys ens posa brosses al beure, segueix essent encara una evidència molt trista.

No tots els qui volen, poden; ni tots els qui poden, volen. Una arbucienca pneumònia - que ve de molt lluny.

- Rafael Vilà i BArnils -

imatge

SERVEI TÈCNIC

TV - TV Color Ràdio - ràdio Cassette e
Auto Ràdio Cassette Alta Fidelitat
Antenes TV i Ràdio Comunicacions
Accessoris i materials

Sorrall, 16

Arbúcies

(Girona)

S'HA INICIAT L'HOMENATGE A EN "MON MILDA"

Companys, penso que no seria honrat passar per alt o deixar de fer-ne comentari de l'obra amb la qual s'honrà la memòria del arbucienc Sr. RAMON FERRER I MONTPLET, el prop passat mes de novembre.

L'obra teatral representada al Centre Parroquial per un elenc d'artistes joves, algun d'ells inclús debutant, es titula "EL BARRET DEL MORT" i és una de les més divertides del autor. Els afeccionats que varem assistir a una de les dues representacions, vàrem gaudir d'una estona distreta, agradable i grata en diferents aspectes.

En l'aspecte humà, per la nombrosa presència de públic a la sala el qual demostrà amb aplaudiments, un cop finalitzada la dedicatòria que escoltàrem en veus del Sr. Horta i Sr. Vilà, el respecte que li mereix en "Mon Milda".

En l'aspecte de la representació de l'obra, molts dels presents, quedaren sorpresos del resultat. No pas per manca de confiança en els joves, particularment, li tinc tota, però sí de l'excel·lent identificació de la majoria dels personatges i també, val a dir-ho, la soltesa en l'escena, dels nois i noies que no és el primer cop que trepitgen un escenari i, la mà totalment anònima del director/ra que en cap moment ha permès la seva identificació, cosa que des del meu punt de vista, resulta quasi una manca d'atenció no sols amb el públic, sinó amb els propis actors que d'alguna manera es senten representats i acompanyats per la persona responsable d'aquella tasca conjunta la qual a més a més ha estat un èxit i rebi amb ells la compensació dels aplaudiments del públic o els tomàquets si es que n'hi ha d'haver.

És una opinió, feta des de la "FILA-9"

Cançó a la PENYA LLUSCOS

(PAS DOBLE)

Lletra de Ramón Ferrer Montplet : Música del mestre Lluís Torres

I

Som els Lluscos, som la Penya
més castiga que existeix,
per alegres i fer gresca
tot Arbúcies ja ens coneix.
Els Lluscos portem per nom,
però ningú negarà pas,
que a malgrat de dir-nos Lluscos
ni veiem més lluny del nas.
Volem riurer, fer barrila,
volem ball, volem cançons
i alegrar la nostra vila
tot portant-li diversions.
Els que vinguin amb nosaltres
mai sabran què és mal-humor
perquè del nostre Programa
n'hem esborrat la tristor.

Avant, avant, companys de Penya
que ara tenim camí traçat,
fem de rialles la bandera
i de cançons la llibertat.

Avant, avant que aquell que caigui
a mig camí per fadigat,
ja portarem per retornar-lo
un parell d'ampolles de Conyac.

II

Som els Lluscos, som la Penya
que no ens volem enredar
amb cap dels partits polítics
que ens voldrien arrastrar.
Que som Lluscos ja ho sabem
i no obstant veiem tan fí
que al veurer venir les penes
tots apremem a fugir.
Volem la pau, l'harmonia,
l'avinença i germanor
i treure a fora l'enveja
que ens podria corcar el cor.
I si algú que ens vol combatre
criticar-nos se li acut,
li direm amb veu ben alta:
Qui gemega és que ha rebut!

Avant, avant, companys de Penya
que ara tenim camí traçat,
fem de rialles la bandera
i de cançons la llibertat.

Avant, avant, que aquell que caigui
a mig camí per fadigat,
ja portarem per retornar-lo
un parell d'ampolles de Conyac.

tot xerrant

EN QUIM

Les generacions més joves hem conegut a en Quimet repartint cartes per tot el poble, amb la cartera sota el braç. Malgrat això no ha perdut el renom de Ca l'Esparter, ofici que fou el del seu pare i també el seu, mentre se'n podia viure. Però anem rumiant i recordem que l'hem vist feinejar per altres bandes i hem volgut que ens expliqués les seves vivències...

-Quimet, el vostre vertader ofici, quin és?

D'ofici sóc esparter, el meu pare ja ho era i me'n va ensenyar quan vaig plegar d'estudi.

-Els esparterers, què trebàllaveu?

Com diu de l'ofici el nostre material era l'espart, que ens venia de províncies (Murcia, Albacete, Almeria...) perquè aquella gent s'hi dedica. Ja ens arribava preparat, i llavors jo em cuidava de les sàrries, els estorats i les bosses de carro? el pare que ja era gran feia escombres de palma-per escombrar, emblanquinar o esteranyinar-ja que no era tan pesat com les àrries. Penseu que si servien per a portar carbó havien de ser grosses i reforçades, o si eren per dur vedells, deu n'hi dó'.

-Quines eren les vostres feines?

Amb tres agulles i un xerrac feies la feina d'esparter? el xerrac per a tallar la pleita i les agulles per cosir-la; n'hi havia una de grossa (que travessava la sàrria) i dues de petites.

-Com es feien les sàrries?

Hi havia dues parts; la pleita, que era el trenat que anàvem cosint per fer cos de la sàrria i la lia que servia per fer les nanses.

-Costava molt treballar l'espart?

Segons la peça. Els estorats i les bosses que penjaven als carros eren més fàcils que les sàrries; això sí que era una feina pesada, nosaltres en deiem mata-homes; treballant-hi set hores diàries se'n feien sis, però arant sempre a mata-degolla i et quedava el call de la mà amb un bon gruix de pell morta. Quan les sàrries es feien dolentes s'arreglaven i encara que era molt brut sortia molt més a compte. Jo feia tots els pobles veïns: Sant Hilari, Breda, Hostalric, La Batllòria. Llavors guanyaves una pesseta per hora i et feies la vida.....

-Però teníeu feina per a tot el dia d'arreglar sàrries?

Ja ho crec, per aquell temps la indústria principal era la del carbó i per cada campanya es necessitaven moltes sàrries. Hi havia qui tenia vint-i-sis matxos d'abast a la quadra i preparar les corresponents sàrries ja duia la seva feina.

Una vegada en vaig vendre mil de cop a un sol client, que me les anava pagant cent cada mes i abans d'acabar el tracte ja me'n va demanar mil més. Ara, amb l'aparició del butà, la feina es va anar reduint i l'ofici va anar-se'n en orri.

-Quan l'ofici d'esparter va anar-se'n de capa caiguda, què vàreu fer?

De fet, a la botiga a més a més veníem espardenyes i sabates barates, pinzells, cortines fins i tot verdura que ens portaven de marina per vendre a comissió. La gran novetat eren

Fot. Garriga

amb... MET DE CA L' ESPARTER

les cortines que tot just es començaven a fer servir; encara recordo la primera cortina que vaig posar a Arbúcies, a la lleteria que hi havia a ca l'Oms, era feta de mallol de serment i tenia pintada una dona muntant una vaca? va ésser l'expectació!. Per altra banda el pare va voler que aprendés a fer de matalasser per si em convenia.

-I...com va ser que féssiu de campaner?

Ja us diré com va anar.... en temps de mossèn Josep Boix, fa vint anys, en Quimet Parcet, "El millor campaner del món", es va ferir, i es necessitava algú que toqués les campanes. El mossèn de seguida va pensar en el meu fill Jordi que hi tenia molta afecció i sempre era al darrera del campaner? però com que anava a escola no podia ser-hi sempre i me'n va anar ensenyant.

-Hi ha molts tocs diferents, oi?

Ara rai que només normalment faig els tocs de missa mitja hora o un quart abans (uns setanta-cinc batallades)'...abans es tocava a oració tres cops al dia, començant a les sis del matí, migdia i vespre. Els diumenges també es tocava a missa major i quan hi havia un malalt molt greu es tocava el viàtic.

Amb el toc de totes les quatre campanes, repic d'alegria, es fa el trillo que serveix per a les festes grosses. Quan es toca a morts hi ha tres tocs diferents segons sigui home (tres tocs), dona (dos tocs) o albat (toc aflenc que només es fa amb les campanes petites) El toc d'alegria més conegut és el de bateig.

-Recordeu quan van posar aquestes campanes?

Després de la guerra... hi havia Mn. Llorenç Costa... per allà el 41. Les altres les van tirar a terra i encara s'hi veu la marca al terra de la bella patxada que van rebre. Per cert que les actuals tenen poc contrapès i costa molt fer-les moure. Quan les posaven, el meu pare ja s'hi va fixar dient-los a veure si volien matar el campaner amb tan poc contrapès. Tampoc no s'ho podia pensar que les tocaria jo!

-Ensenyeu a algú a tocar-les?

N'he ensenyat al meu fill Francesc, per si mai sóc fora, però...què voleu, ara ningú ho vol fer per tan poca cosa. Quan jo mori ja les posaran automàtiques!

SI BÉ EL PROGRÉS ENS APORTA MOLTES-COMODITATS, PER ALTRA BANDA HA OFEGAT MOLTS D'AQUESTS OFICIS ARTESANALS QUE ARA ENS PLAU RECORDAR.

—Glòria Font —

i

— Carme Coll —

— — — — —

" D'ofici sóc esparter, el meu pare ja ho era i me'n va ensenyar quan vaig plegar d'estudi" Fot-Garriga.

TAPISSERIA

MIQUEL SABORIT

F. Camprodon, 43

Tel. 86.05.32 - ARBÚCIES

• "TRESILLOS"

• MOQUETES

• TAPISSERIA EN GENERAL

GENT D'ARBÚCIES

GENT D'ASTÚCIES

CONCURS Nº 23

CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"

CONCURS PREMIAT AMB LLIBRES
PER VALOR DE 1.000 PESSETES.

SABEU QUINES SÓN LES RESPOSTES CORRECTES ?

1 Del poema del PESSEBRE que n'és l'autor Joan Alavedra, quin compositor en féu un oratori?

Amadeu Vives - Eduard Tolrà - Pau Casals

2 La parroquia d'Arbúcies dedicada a Sant Quirze i Santa Julita va ésser fundada l'any...

898 - 923 - 1.011

3 El passat 24 d'octubre en el Centre Parroquial es representà l'obra de teatre ANTIGONA en una adaptació de...

- Josep Mª Espinàs
- Ramon Folch i Camarassa
- Salvador Espriu

4 La bandera d'Arbúcies és de color...

- marró
- groc
- verd

5 On és aquesta església romànica?

- Riells
- Lliors
- Cerdans

FOTO - M. PLANA

- Envieu les respostes a PERXADA d'Arbúcies o porteu-les a l'oficina de la Caixa o a la Biblioteca.
- Teniu temps fins al 25 de Desembre. Les respostes correctes seran sortejades i el mes vinent publicarem la solució i el nom del guanyador.

SOLUCIÓ CONCURS Nº 22:

- 1.- Viladrau
- 2.- Novembre
- 3.- Joan Maragall
- 4.- El Ripollès
- 5.- El Roquer

GUANYADORA:

Anna Alarcón i Mateu
c/. Estenedor nº 48
V I L A

EL RODER

*Al bon matí, quan el roder arriba a l'obaga
bosc de tanys verds tendres i allistats
rebrotos de soca de castanyer centenari
que té arrels fondes als ombrívols vessants.*

*Primer de tot, l'aixada ha d'anar en doina
cal fer el plà on hi haurà l'estaller
i la destral i el podaix, entraran a la feina
el xapador i la barra de llisar s'hauran fet.*

*I el petit planell on s'hi pleguen els cercles
allà on la feina ha arribat al seu fi
després l'aixopluc, que és com la minestra
i al sitial del foc, hom hi fa un bon seient.*

*Totjust l'alba tenyeix el cim de les serres
quan la gebrada llueix damunt dels tanys
i el fullam caigut, és envidrada catifa
el roder, dels gelats bastons fa l'esporgada
i al xapador els porta després no sense afanys.*

*I a la nit, d'habituds, cal allargar la jornada
amb l'escalf i la claror que dona la foguera
al xapador, canta la destral, i el bastó espetega
perquè a punta d'alba ribotegi el coltell
mentre els flocs cauen, pel soplúig nota blanca
i llemí preferit per la gola fra foguera.*

*Ara el bastó llisat ja és a la feina darrera
a la placeta del motllo, fa el roder l'encerclada
amb la pell de bastons, els lligarà peça a peça
i amb tortiç, tany tendre recargolat, fa la lligada
i el roder ufanós treu el rodell; feina finida.*

PERE ROCA I PLA 7-4-73

El nostre ahir

ELS RODERS

Imaginen-nos que són les cinc del matí d'uns -
quants anys enrera, les campanes de la vila aca-
ben de despertar-nos amb el seu toc d'oració. Els
carrers que fins aleshores han romàs deserts, en
breus moments comença a veure-s'hi una agitada mo-
bilització de roders, que per diferents indrets -
aniran apropant-se a llurs respectives obagues per
començar la seva tasca quotidiana.

L'ofici de roder ja quasi s'ha perdut, com qui
diu sols en resta el record per aquells qui ja en
trats en anys ho hem vist i viscut. En aquell -
temps els roders, com ara en altres oficis, no es-
taven exents de conflictes laborals, els més im-
portants com és de suposar, eren els derivats del
preu, o sigui, el tant per càrrega com ells ho dis-
cutien. Això passava cada any, abans de començar
la temporada al camp de batalla, ja que els pro-
pietaris de les obagues, miraven d'estrenyer i re-
tallar tot el que podien en aquells pobres treballa-
dors, procurant d'aquesta manera tenir un major mar-
ge de benefici a favor seu.

La càrrega significava la confecció de quatre uni-
tats, ja fossin paquets o moltllats. Les mides més
corrents entre les que es feien eren els paquets de
set i nou pams, en aquests últims hi entraven noran-
ta-sis parells, mentre que en els moltllats era de
trenta-sis.

En aquella època el roder que treia una càrrega
per dia ja considerava que havia fet el seu jorna-
let. La temporada era curta, perquè donava principi al mes de setembre i s'acabava a mit-
jans de primavera. Com que els arreplegava de ple l'hivern i les hores solars eren tan
curtes, molts a la vesprada proveïts de llum de carbur penjat al cap de la barra de llisar
perllongaven la jornada laboral treballant de nit.

Tres eren les eines més essencials per a dur a terme la confecció dels rodells; el po-
daix, la destraleta i el contell. El primer servia per esporgar els bastons, la segona -
s'usava per partir-los pel mig i que anomenaven xapar, finalment el contell era l'eina -
que l'aplanava i el polia amb tota mestria i en deien llisar.

No necessitaven gaire lloc per treballar, tot i essent en plena muntanya cercaven una
petita planícia i si era necessari amb uns quants cops d'aixada s'arreglaven una placeta
per a muntar-hi el que anomenaven esteller, lloc on instal·laven la barra de xapar, la de
llisar i el petit muntatge per fer els paquets i el motlle per la confecció dels cercles.

A pesar que la temporada els havia estat summament difícil aguantant estoicament tota -
classe d'inclemències del temps com eren molles, freds, tramuntanades i alguna nevada,
eren gent que no desdien així com així davant de tantes contingències i vivien en franca
germandat i alegria, la prova n'era que tenien per costum acabada la temporada de celebrar
la seva festa anyal. Tenien muntada la Societat de Roders, instal·lada a Can Nazaret, en
tre tots es posaven d'acord i senyalaven el dia de la celebració que solia ésser un diu-
menge qualsevol finalitzada la temporada. Els últims anys en plena República la traslada-
ren el dia ler. de Maig a instàncies del qui fou diputat primer i ministre després M.
Santaló, que va coincidir en plena festa en una visita que féu a Arbúcies, aconsellant-los-
hi que era preferible celebrar-la en aquesta diada.

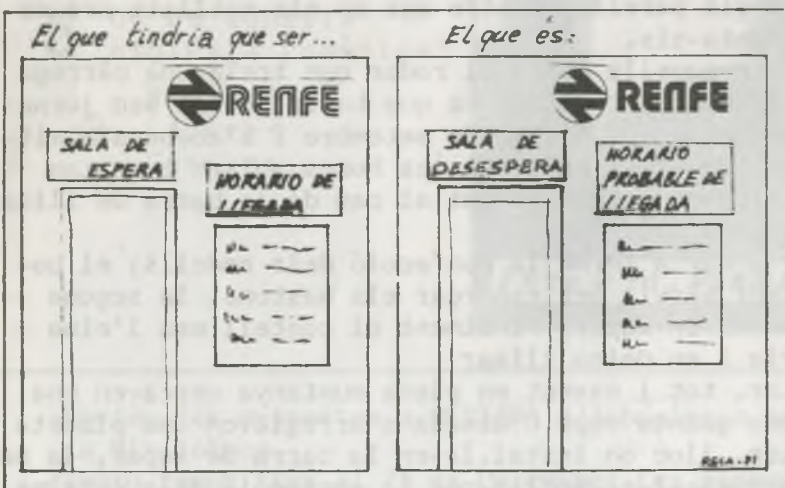
En tot temps hi ha hagut aprofitats que han sabut simular el signficat de la Festa del Treball; per conveniències continuaren anomenant-la la festa dels roders perquè els pobres carregats de bona fe, tot i que tothom la celebrava, eren els que la pagaven.

- JOSEP GUARDIA -

———— PASSEJANT PER LA PERXADA ————

- Les "Senyoretetes del Carrer d'Avinyó" han llogat i un viatge a París els han pagat.
- Una nova comarca té el Principat i el nom de Granota li han posat.
- "La història del feminisme" hem fullejat i a l'oculista hem visitat.
- Les dones s'han revoltat i un dossier a la Perxada ens han col.locat.
- A en Martí Boada han entrevistat i enmig de les dones l'han posat.
- La Perxada accions de la Telefònica ha comprat i planes grogues li han regalat.

- F. BATLLE -

I ÉS QUE PENSANT EN LA RENFE VE FEBRE...

- RENFE és una veritable obra d'art; és inimitable.
- Els compartiments dels vagons dels expressos de la RENFE són moderns, amples, còmodes, polits, nets, bonics i ben decorats... I els venedors de "taquilles" de l'estació de Girona són trempats, amables, ben educats, ... Bé, potser exagero una mica.
- Dues línies són paral.leles quan s'ajunten a l'infini" (o sigui mai mai). Sempre es posa per exemple les vies del tren. Doncs bé, les vies de la RENFE són les més paral.

leles del món: són les més amples.

- A Espanya en comptes de fer les carreteres amples hi varen fer les vies del tren. Un petit error de visió de futur.
- Possible slògan per fer veure el canvi que s'està produint a la RENFE:
"- Pare, ja has arribat?, No deus haver vingut en tren?"
- ...i el tren no es va fer passar per Arbúcies perquè el Pont era massa estret. Potser algun carrilet...
- No és que jo li tingui tirria a la RENFE, no, és que ella me la té a mi.

-RECA-81'

Sara Blasi, Directora General d'Ensenyament Primari de la Generalitat de Catalunya, va venir al nostre poble, per tal de donar una conferència sobre "El Català a l'Escola" La xerrada tingué lloc a la Casa de Cultura de la "Caixa" el propassat dia vint-i-sis de novembre.

Sara Blasi, mestra i doctorada en pedagogia, fou inspectora de les nostres comarques, accedint el 1970, a la inspecció de Barcelona. El 1978 fou nomenada Cap del Servei D'Ensenyament del CATALÀ de la Generalitat, funció que va desenvolupar fins que va passar a l'actual càrrec.

La xerrada va iniciar-se fent una explicació sobre la importància del procés de normalització de la Llengua Catalana, endegat per la Generalitat de Catalunya.

Assenyala que els camins més importants per a dur a terme aquest procés són sens dubte, els mitjans de comunicació i l'Escola.

Donat que, actualment som encara molt lluny de tenir un domini directe sobre la televisió i els altres mitjans de comunicació, allà on hi ha possibilitats reals de començar la tasca és a l'Escola. Remarcà que calia, doncs, treballar plenament per a aconseguir una Escola Catalana. "I quan dic escola catalana no em refereixo a l'escola constituïda a casa nostra, a la que van els nenes que viuen a Catalunya, ni a la que fa tres hores de classe com esmenta el Decret de Català, ni tan sols aquella que a més a més de classe de llengua fa altres àrees o matèries en català; sinó aquella escola que utilitza el català com a vehicle d'aprenentatge i de vida de l'escola; aquella que ha incorporat els continguts culturals catalans i té unes actituds positives cap a tot el que és i representa Catalunya.

Llengua, continguts, i actituds:

Necessitem el català com a llengua vehicular de l'escola, no perquè sigui la llengua materna de ningú, sinó perquè és la llengua del nostre poble.

Necessitem la llengua perquè és un signe d'identitat, d'afirmació i d'unió. Perquè - la llengua fa un poble.

Necessitem uns continguts culturals catalans perquè el lligam real que envolta el nen amb tot el que representa és una exigència pedagògica. Des de l'any 70 els continguts culturals catalans, ja haurien d'haver estat inclosos en els programes, perquè ja es demanava que la programació es fes d'acord amb l'entorn on era l'escola i lligant el nen amb la seva realitat, ja que el nen inicialment, aprèn a través d'un procés intuïtiu de primer coneix les coses que té més a prop, la qual cosa li permet tot seguit a través del procés de l'abstracció conèixer el que li és més llunyà.

Necessitem uns hàbits i unes actituds favorables per al seu ús posterior per part dels qui ho han d'aprendre, perquè només canviant radicalment la conducta lingüística de la població catalana podríem arribar a la normalitat plena del català com a llengua pròpia i comuna del nostre país, i podrem superar les greus conseqüències de la repressió cultural del franquisme i de la massiva immigració dels anys 60.

I escola catalana ho han d'ésser totes, no unes quantes. Ara això és una tasca difícil i lenta. El procés de catalanització total del sistema educatiu portarà alguns anys, ja que cal progressar vers la normalitat, utilitzant els instruments pedagògics i el tacte necessari. No totes les escoles, però, poden fer aquest procés de la mateixa manera, amb la mateixa rapidesa. Tot és vàlid, sempre i quan es tingui en compte les possibilitats i la realitat de cada escola. Actualment hi ha escoles que ho fan incorporant primer unes àrees i d'altres de manera progressiva, des del parvulari. Però això, no és sinònim de claudicació, tacte no vol dir adormir-se".

Aquest concepte d'escola catalana quedava per ella molt ben reflectit en les següents paraules d'Alexandra Gali:

"L'escola catalana estricta no la constitueixen unes parets ni un taller, sinó un pensament pedagògic català. Aquest pensament l'hem de formar nosaltres, els catalans, no pas tancant els ulls al que es digui o es faci a fora, però sinó amb un procés més íntim del nostre castell interior, és a dir, això, no és només un afer de pedagogs sinó que hi estem implicats tots; pares, mestres i tota la societat. En temps absoluts l'acció per a l'escola catalana assoleix la seva forma més intensa i més profunda en el desvetllament de la consciència col·lectiva".

El torn de preguntes s'encetà amb la següent qüestió:

- "Hi ha mitjans tècnics suficients a l'abast dels mestres i dels pares, per tal d'aconseguir l'objectiu comú d'una escola catalana?"

En aquest moment no hi ha cap impediment legal per tirar endavant una escola catalana. Quant a recursos (llibres, material didàctic divers, ...) tots els que vulgueu, sobre tot a l'E.G.B.. Hi ha editorials d'aquí Catalunya i de fora que editen llibres en català, per a totes les àrees. Això sí, el punt més important és el mestre. El mestre està acostumat a uns llibres, un material i a una manera d'actuar; qualsevol tipus de canvi exigeix una preparació. Això representa un esforç i una actitud oberta a la contínua renovació.

El mestre ha d'estar amb l'esperit atent. Una de les tasques que ha de fer és conèixer el material que hi ha; veure quin és el més adequat i complementar-lo. El llibre és un recurs i un ajut per al mestre, però no és el que porta la classe.

Cal tenir en compte que el projecte conjunt a l'hora de l'elecció dels llibres l'ha de fer l'equip de mestres.

Un objectiu que hem esmentat era que s'acabés la bàsica dominant dues llengües, que renunciar a això aniria en detriment de tota aquesta renovació pedagògica.

Però bé, mal per mal, potser no valdria més que acabessin la bàsica dominant perfectament la catalana i més imperfectament la castellana?. Sobretot pensant en un ambient com el d'Arbúcies totalment catalanoparlant.

El que passa és que fins ara el català no s'ha fet. Es pot donar amb tota normalitat un coneixement del castellà, tpt i que la llengua de l'escola ha d'ésser la llengua pròpia; el català.

Però pensem que tot el treball de llengua s'ha fet molt malament a l'escola, tant el català com el castellà s'ha estudiat molta gramàtica però no s'ha fet llenguatge. Un repte de qualitat és que l'estudi de la llengua es faci seriosament i pensem que català i castellà són dues llengües que procedeixen d'un mateix tronc i que moltes coses es poden estudiar conjuntament.

Que en penses del cicle inicial i quines repercussions pot tenir a l'escola?

L'estat es reserva uns nivells mínims que després la Generalitat podrà desenvolupar a partir de la pròpia realitat del País. Més que donar nous continguts, es tracta d'aplicar una nova metodologia. Es un intent de reforçar la idea del ritme progressiu d'aprenentatge de l'infant. L'etapa més important de l'infant par a l'aprenentatge es correspon amb el parvulari i cicle inicial. Etapes en les quals es creen els hàbits concrets de treball.

Hem de donar una programació al nen, amb esgrons tots lligats, per això, no s'entén una escola on cada mestre vagi al seu aire.

A nivell de continguts hi ha una connexió molt més real. Deixa a la Generalitat un marge de possibilitats força ampli.

Com veu aquestes 4 hores de llengua castellana obligatòries per a aquest cicle inicial? Com s'hauria de treballar el castellà en una escola catalana?.

No ens hem de quedar amb aquesta idea d'hores. Al parvulari i al cicle inicial no es treballa per hores sinó per centre d'interès. La llei diu que el castellà, s'ha de començar a treballar a primer nivell. L'ideal fora treballar a fons el català. Es per això que escoles que treballen de forma seriosa, no han intriduí el castellà fins a tercer. Donat que el bagatge oral de castellà és molt extens en els nens (influència dels mitjans de comunicació de masses), fàcilment assoliran a final del primer cicle aquests mínims.

LLIBRERIA

el pont

PONT, 3 - ARBÚCIES

CARNISSERIA

ARIMANY

F. CAMPRODON, 4 - ARBÚCIES

PER LA PAU I NO A L'OTAN!

DIVEN ELS DE LA UCD QUE (OH) QUE ESPANYA PERTANY A EUROPA, CAL POSSAR-NI A L'OTAN PER ASSEGURAR LA NOSTRA DEFENSA DAVANT LES AMENACES.

PERÒ, QUÈ CARAN ENS AMENEN QUE JO SÀPIGA, L'ÚNICA AMENAGA AUTÈNTICAMENT I SERIA QUE AGUANTEM DES DE FA 25 ANYS LA PRESENCIA A ESPANYA DE LES BASES NORD-AMERICANES.

ESPANYA PERTANY A EUROPA? I ARA, VES PER ON DRA ME N'ASSABENTO!

SÍ, ENS FIQUEM A L'OTAN. CAMARIES, GIBRALTAR I LES ILLES BALEARS SERAN BASES AERONAVALS SOTA EL COMANDAMENT NORD-AMERICA, COJA QUE EQUIVAL, QUE ENCAJA DE GUERRA NUCLEAR. ENS HI VEUREM INVOLUCRATS DE TOTES TOTES. ES A DIR, QUE ENS PODEN PLOURE BOMBAES ATÒMIQUES COM SI FOSSIM FIGUES.

ELS DE LA UCD, SEMPRE PREOcupANTSE PERQUE NO ENS FALTI LA NOSTRA RACIÓ DE POR DIÀRIA.

¿I PERQUÈ NO ENS QUEDEM AL MARGE DELS ALIATS MILITARS COM FAN A SUECIA, FINLANDIA, SUÏSSA, IUGOSLAVIA, AUSTRIA I LA RESTA DE PAÏSOS NO ALINATS? ¿QUE SE LES FOPIN ELLS! ¿I ALTRES JONS NEUTRALS, DONCS CONTINEM NEUTRALS!

SI ENTREM A L'OTAN, DEIXAREM DE SER NEUTRALS. I NO SOLAMENT AIXÒ LA PRESENCIA D'ESPANYA A L'OTAN SUPOSARIA TRENCAR L'EQUILIBRI QUE MANTENEN FINS ARA ELS DOS ALIATS MILITARS I PROVOCARIA SENS DUBTE REACCIONS QUE AUGMENTARIEN ELS PERILLS D'UNA GUERRA NUCLEAR.

PERO, ES QUE HI HAURA GUERRA?

AMB EN REAGAN A LA PRESIDENCIA DELS EEUU LES POSSIBILITATS DE GUERRA MAN-AUGMENTAN AL NON JENSE COMPTAN. A MES, ANA ELS PERILLS QUE COMPORTA ARA PER ALS ESPANYOLS LA FABRICACIÓ, TRANSPORT I EMmagatzematge EN EL NOSTRE SOL D'ARNES QUÍMIQUES I BACTERIOLOGIQUES.

PERÒ, PER QUÈ VEM D'ENTRAR A L'OTAN?

PERQUE NO VOLEN LA UCD I PERQUE AIXÒ CONVE ALI INTERESSOS IANQUIS. NO, OLBISEM QUE L'OTAN, MES QUE UNA ALIANÇA MILITAR, ES UNA ORGANITZACIÓ DE PODER QUE ASSEGURA LA SUPREMACIA POLITICA I ECONOMICA DELS EEUU SOBRE EUROPA I ELS PERMET MANTENIR GRAN PART DEL SEU EXERCIT ARMAMENT ATOMIC A EUROPA FAN ELLS MÉS PODER.

¡DONCS ANEM FINS!

A MES QUE L'OTAN ES EL PRINCIPAL ENEMIC DE QUALSEUUL INTENT DE CANVI SOCIAL QUE POT DOSSAR EN PERILL ELS INTERESSOS ECONOMICS DE LES EMPRESSES MULTINACIONALS O LA HEGEMONIA POLITICA USA.

¡O SIGUI, QUE ENS DONEN PER TOTS COSTATS!

MILERS DE JOVES, ESPANYOLS HAUREM DE PER EL SERVEI MILITAR FORA D'ESPANYA A UNITATS DE PRIMERA LÍNIA.

A MES QUE EL TRACTAT OBLIGA ALS PAÏSOS MEMBRES DE L'OTAN A INVERTIR EL 3% DEL PRODUCTE NACIONAL BRUT EN DESPESES MILITARS.

IMPEDIÀ L'INGRÉS D'ESPANYA A L'OTAN ES, DONCS DE-CISIÓ.

PER AQUESTA RAO, AQUESTA LLUITA PER LA PAU CONTRA L'INGRÉS D'ESPANYA A L'OTAN, HA DE SER LA LLUITA DE TOTS!

¡JAMÉS AMÉS! ¿QUE CALLADET HO TENEN TOT AIXÒ!

I S'HA D'INICIAR ARA PRONUNCIAMENTS DE TOTA, INDOLLE INDIVIDUALS I COLLECTIVES COM UN ÚNIC OBJECTIU PER LA PAU, NO A L'OTAN!

¿I A QUI HAN CONSULTAT EL GOVERN PER FICAR-NOS A TOTS EN AQUEST MERDER?

AIXÒ! A QUI? ¡AQUESTA DECISIÓ EN TÓT CAS, L'HAURIEM DE PÈNDRE NOSALTRES, TOTS ELS ESPANYOLS, MITJANT UN REFERÈNDUM!

PER LA PAU I NO A L'OTAN!

GIMÉNEZ '81

"DE LA CASA DE LA VILA ESTANT..."

"Parlem de coses diferents"

Els enfrontaments sobre temes autonòmics (per a dir-ho d'una manera constitucional) entre membres del govern espanyol i representants polítics de la perifèria, han sovintejat aquests darrers mesos i han saltat a la primera plana dels diaris dels altres mitjans de comunicació.

Les declaracions del Sr. Arzallus, president del PNB (Partit Nacionalista Basc) i les del Sr. Heribert Barrera, president del Parlament de Catalunya van aixecar un bon rebombori polític, fins al punt que la plana major del govern i d'altres partits d'àmbit estatal, es veieren en l'obligació d'esmenar-las-hi la plana. El Sr. Martín Villa, Oreja, Rovira Tarazona, etc., s'esquinçaren les vestidures i feren els mil i un escarafalls polítics davant les afirmacions fetes pels dos dirigents nacionalistes.

Els gran "bruijots" franquistes, perdó, ucedistes, anatemitzaren sense pietat als senyors Arzallus i Barrera amb la gravíssima acusació de desestabilitzadors i anticonstitucionals. Allò de "hijos espúreos de la patria" aquesta vegada no ho van dir, però no m'hi jugaria res que ho van pensar. En tot cas aquestes paraules les hi reserven al Sr. Blas Piñar.

Doncs, en quina heretgia havien incorregut els pobrissons senyors Arzallus i Barrera per a merèixer aitals bombardades dialèctiques ..... ? El Sr. Arzallus tot denunciant la LOAPA com una maniobra per a retallar l'estatut basc, havia afirmat que la voluntat d'autogovern del poble basc no la pararien si no era amb les armes.

Les paraules del Sr. Barrera, foren segons sembla, encara més greus ja que motivaren fins i tot la presentació d'una moció de repulsa per part d'UCD davant el Parlament de Catalunya. Heribert Barrera havia afirmat en diverses declaracions periodístiques i en una conferència dictada a Sitges coses tan greus com que Catalunya és una Nació; que l'estat Espanyol és un estat plurinacional; que l'actual Constitució no recollia aquest fet i calia reformar-la tot usant els mecanismes que la mateixa Constitució preveu.

Tost sabem que la plurinacionalitat de l'estat espanyol és un fet històric inqüestionable i per això quan des de posicions unitaristes s'ha intentat rebatre-ho s'han hagut d'empescar termes com "Nación de naciones" (Julián Marías dixit) tot intentant fer creure al ciutadà nacional-català-basc-gallec, que val més dues pàtries que una de sola. Tanmateix com en les rebaixes: pel mateix preu, dues "peces" !

Evidentment que aquesta és l'argumentació dels benevolents. La dels altres és més senzilla i clara: una sola pàtria, la seva, que ens imposen pel nostre bé i en base a una raó suprema "El derecho de conquista".

En aquest moments, sembla ser que els corifeus espanyols han decidit arraconar qualsevol eufemisme i aplicar sense embuts la segona argumentació. De moment ho fan per la via política (LOAPA, EOFCA), però vist com està el patí, en qualsevol moment poden engresgar-se sols i usar mètodes més expeditius.

Precisament, per la gravetat de la mateixa situació, crec que ara més que mai cal parlar clar, i dir les coses pel seu nom. Que tothom sàpiga que no solament parlem llengües diferents sinó també que parlem de coses diferents.

JAUME SOLER I PASTELLS

CANSA LADERIA

Anna M.ª Ballús

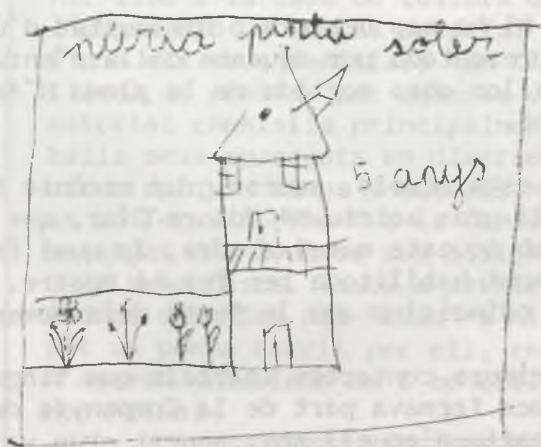
F. Camporodon, 6 ARBÚCIES

QUEVIURES

TARRADELLAS

c. Jacint Verdaguer, nº 1
ARBÚCIES

XICS i GRANS

ARBÚCIES ÉS UN POBLE QUE
 ESTÀ SOTA LES AGUDES HI HA
 UN ROSSINYOL QUE ALEGRE
 CANTA SOTA UNA BRANCA I UNA
 NENA MIG ADORMIDA SE'L MIRA.

(Anna Illa - 9 anys -)

PER UNA FLOR DE ROMANÍ
 L'AMOR DARIA; PER UNA
 FLOR DE ROMANÍ L'AMOR
 DONÍ.

(Sandra Bedmar - 8 anys -)

Papallona es deia així perquè la seva cara era de papallona. Els ulls eren com triangles allargats i ho veien tot, no es deixaven res per mirar. Fins i tot les agulles les veia tan bé com un falcó. Sota els ulls blaus i tenia unes taques vermelles i boniques. El nas era com el cos de la papallona, amb les dues antenes al capdamunt. Sota el nas hi havia la boca vermella i sempre somrient. Les orelles eren punxegudes per les dues puntes, a més d'ésser fastigoses i aspres. Quasi sempre portava un jersei vermell amb ratlles blanques. Els pantalons brillants i sempre nous eren verds i molt estrets.

El seu caràcter era passiu, tranquil i calmat. Sempre ajudava els pobres i quan anava a comprar no acceptava mai el canvi.

Avui quan m'he llevat estava tot glaçat. He sortit a fora, allí hi havia el Senyor Papallona, jo he relliscat i he caigut en un barranc.

Vigila demà quan et despertis, Senyor Papallona, que pot ser que rellisquis tu al sortir de casa teva. Si surts, surt vestit, perquè sinó et pelagràs de fred quan caiguis.

(Jordi Rovira i Jofre - 5è d'EGB)

NOTES TEATRALS

Ens plau com a novetat arbucienca avançar als lectors de la revista Perxada, que l'Agrupació d'Art Teatral d'Arbúcies, està preparant i assajant l'obra més significativa de l'escena catalana, tal volta de les úniques que ha estat traduïda a diversos idiomes, com és TERRA BAIXA.

Si no hi ha cap destorb o dificultat d'última hora, el Cercle Català de Madrid veurà representada per aquesta colla d'entusiastes arbuciencs, amants de l'Art de Talia la millor obra sortida de la ploma d'Angel Guimerà, al pròxim mes de febrer de l'any vinent.

En aquesta ocasió, aquest grup escènic tornarà a comptar novament amb la col.laboració de la gran actriu Mª Dolors Díaz, que tan bon record va deixar l'any 1964, precisament amb aquesta mateixa obra, la qual fou representada en una nau dels tallers Ayats, degudament habilitada per fer-hi teatre. En aquella circumstància es féu en honor als vells coincidint amb la festa dels Homenatges a la Vellesa.

Els primers contactes teatrals que tinguérem amb aquesta eminent actriu, que en aquella època formava part de la Companyia de Màrio Cabré, fou a instàncies d'una gira que a l'estiu d'aquell any, aquest grup va fer per terres de Menorca, representant-hi l'obra de F. de P. Torrella, "ELS QUI CAUEN". La convivència i bona amistat que va contraure amb el grup i acompanyants aquells vuit dies d'estada per terres menorquines, ha fet que l'amistat encara perduri i que ella gustosament i desinteressadament vulgui novament actuar amb nosaltres per tal que amb la seva col.laboració poguem deixar teatralment parlant, ben enlairat el bon nom d'Arbúcies a la capital del regne.

Més endavant, si aquest desplaçament el veiem realitzat, ja donarem per mitjà de la nostra revista les impressions recollides, esperant que siguin del tot satisfactòries per part dels entusiastes expedicionaris arbuciencs amants del teatre.

EBENISTERIA, FUSTERIA, MOBLES I DECORACIÓ

Abans erem només una botiga amb qualitat.

Ara encara més:

- *Seguim tenint tots els elements humans d'una botiga*
- *Tenim la qualitat seleccionada d'una boutique*

LA BOUTIQUE DEL MOBLE D'EN JAUME RECARENS DES
D'ARA I AMB ESTILS MOLT SELECCIONATS A ARBÚCIES

La nostra fita és crear un ambient amb personalitat. Li proporcionarem l'ambient que la seva llar necessita. Això ho aconseguim estudiant les seves necessitats, i aleshores la possible distribució de l'estada sobre el paper. Els treballadors d'aquesta casa saben el que es fan.

Si la solució al seu cas és un amoblament a mida, d'això en som especialistes amb llarga tradició, com de la Fusteria amb majúscules, o sigui, ben feta.

JAUME RECARENS

Taller: Damunt, 16 Mobles: Folgarolas, 12

EL LLENGUATGE POPULAR

Incorrecte

Correcte

Hada	FADA
Halagar	AFALAGAR
Hasta	FINS, ADHUC, FINS I TOT (segons el cas)
Hatxa	DESTRAL
Heredar	HERETAR
Hermana	GERMANA
Hermanos	GERMANS, FRARES.
Hermosura	BELLESA, FORMOSOR
Hèroe	HEROI
Herramienta ...	EINA
Hetxura	FORMA, FAIÇO
Hombro	ESPATLLA, MUSCLE
Hipo	SINGLOT
Hombron	HOMENAS
Hongos	BOLETS, FONGS
Hospedar	ALBERGAR, ALLOTJAR
Hueco	BUIT, ESPAI
Hutxa	GUARDIOLA
Huelga	VAGA
Huérfano	ORFE
Humillar	HUMILIAR
Huella	PETJA, PETJADA, SENYAL EMPREMTA, DITADA.

Húngaro .....

HONGARÈS

"Hasta".- Aquest castellanisme, tan estès malgrat la seva evidència, pot ésser substituït per : FINS, FINS I TOT, o ADHUC.- Exemples: *Anirem amb tren fins a Girona . Anirem junts fins a casa . Tothom ho trobarà ben fet , àdhuc els seus enemics .-Hi va treballar molt , fins i tot ahir ,que era festa.*

"Hermano".- Quan algú parla de "l'hermano" tal o els "hermanos" de tal banda, és refereix a frares. En aquest sentit, aquest castellanisme ha d'ésser substituït per la traducció que la paraula "hermano" té naturalment en català: Germà. El mateix podem dir de "Hermanos i hermanites", és a dir: *Les Germanes o Germanetes dels pobres.*

"Hetxura".- Em molts casos, aquest castellanisme pot ésser substituït per FORMA: *No m'agrada la forma (en lloc de l'hetxura).* Un substitutiu més tècnic és: FAIÇO. Exemple: *El cuir d'aquestes sabates és bó ,pero no m'agrada la faiço.*

"Hombro".- Per a substituir aquest castellanisme tenim dos mots ben escaients: ESPATLLA i MUSCLE; però cal no confondre l'ESPATLLA amb l'ESQUENA, ni el MUSCLE amb el MÚSCUL.

J. AULEDAS.

cultura ...

HOMENATGE A RAMON FERRER I MONTPLET (MON MILDA): Els dies 5 y 6 de desembre va tenir lloc a la Casa de Cultura de "La Caixa" l'exposició de tot el material conservat i que els seus familiars han tingut la gentilesa de prestar per aquesta ocasió. Aquest material consistia principalment en treballs seus apareguts en diverses publicacions del seu temps i actuals. Així mateix es va fer lliurement a la família de l'homenatjat d'una placa com a signe d'agraïment a la seva tasca. També a partir d'ara, en un indret del "Sot del Palau" s'hi troba escolpit un poema escrit per ell, en recordança d'aquest arbucienc bo i senzill que fou en Mon Milda.

CAMPANYA DE NORMALITZACIÓ DE LA LLENGUA CATALANA: Durant el mes de desembre tindrà lloc l'exposició dels murals realitzats a les escoles dintre la Campanya, així com també dels treballs literaris.

XERRADES ORGANITZADES PER LA MUTUALITAT MONTSENY-BENÈFIC: Amb la col.laboració de la Conselleria de Salut Pública i Qualitat de la Vida. El dia 2 de desembre va tenir lloc la primera sobre Planificació Familiar a càrrec del Dr. Josep LL. Rivero, Dra. Helena Ruiz i Dr. Eduard Vilallonga. El dia 4 de desembre una altra conferència sobre "Els riscos i els problemes de l'envel·liment".

"L'ENERGIA VERDA": Conferència amb diapositives sobre com els materials que tenim a l'abast (plantes, fems, escombraries...) poden ésser utilitzats com a recursos energètics. Dijous dia 10 de desembre a 2/4 de 10 a la Biblioteca de "La Caixa".

PASTORETS AL CENTRE PARROQUIAL: Com cada any, durant les festes de Nadal, Cap d'Any i Reis, tindran lloc les representacions dels tradicionals "Pastorets" d'en Josep Mª Folch i Torres.

ASSOCIACIÓ PRO-DEFICIENTS MONTSENY-GUILLERIES: El proper dia 9 de gener del 1.982 es farà la recollida d'ampolles i paper com ja es costum de cada any per ajudar a cobrir les despeses del Col.legi "Jesús Infant".

ESPORTS

per J.SUREDA

- F U T B O L -

PRIMERA CATEGORIA REGIONAL

Acabat el primer terç del campionat, ens adonem que l'equip del Sr. Mis està millor classificat del que la majoria esperava. Cinquè en la classificació, amb 13 punts i sols a quatre del capdavanter Vilobí. És per Arbúcies una gran satisfacció veure l'equip tan amunt.

Tampoc no hem de llançar les campanes al vol, ja vindran per desgràcia les vaques seques, però no dubtem que aquest equip que lluita amb tanta fe, els noranta minuts del partit, tindrà la suficient força per tirar endavant i mantenir l'alt nivell de joc que ens demostra en cada partit

ULTIMS RESULTATS

ADRIANENSE, I - ARBÚCIAS, I
 ARBÚCIAS, 2 - ARTIGUENSE, I
 SANT JAUME, I - ARBÚCIAS, I
 ARBÚCIAS, I - CALELLA, I

CLASSIFICACIÓ

1er- VILOBÍ..... 17 p.
 2on- BLANES..... 16 "
 3er- FARNERS..... 14 "
 5è- ARBÚCIAS..... 13 "

- J O V E N Í V O L S -

RESULTATS

VILOBÍ, 2 - ARBÚCIAS, 5
 ARBÚCIAS, 3 - TOSSA, 1
 LLAGOSTERA, 0 - ARBÚCIAS, 4
 ARBÚCIAS, 10 - GUIXOLS, "B", 0
 - I N F A N T I L S -

Resultats canten. De nou partits jugats, sols un de perdut, líders destacats i amb un joc que fa xalar de veritat a qui els veu. Les incorporacions dels infantils han donat una categoria a l'equip que el fa irresistible i que no dubtem que el portarà a l'èxit.

- A L E V I N S -

RESULTATS

ARBÚCIAS, 3 - VILABERTRAN, 4
 GIRONA, 8 - ARBÚCIAS, 0
 ARBÚCIAS, 5 - COMA-CROS, 2

RESULTATS

FARNERS "B", 0 - ARBÚCIAS, 5
 HOSTALRIC, 4 - ARBÚCIAS, 1
 ARBÚCIAS, 1 - SANT HILARI, 1
 LLAGOSTERA, 0 - ARBÚCIAS, 7

- CAMP. EMPRESSES PROVINCIAL -

CAMPIONAT D'EMPRESSES BAIX MONTSENY

INDEP. I - PÀMIES, I	SALICAR, 0 - MONT, 6	AT. VALD, 0 - TOSSA, 3
INDEP. 8 - VIRGILI, I	MONT, 8 - P. TRENC., 0	MALGRAT AT, 3 ^a At. VALD, 0
ZAMBRANO, I INDEP, 6	LANZA, 0 - MONT, I	AT. VALD, 7 - RIUDARENES, 0
INDEP., 6 - MONT, 2	MONT, I - ROIG, I	AT. VALD., I - FARNERS, 3

festa del Pedal

- Grup d'Animació Xivarri -

Per segon any consecutiu, els dies 28 i 29 de novembre, a la nostra vila, vàrem tornar dedicar un cap de setmana a la bicicleta. Si bé a l'hora de fer una valoració, podem dir que la participació per part de la gent jove o els que no són tan joves, va ser prou minsa, no podem dir el mateix de la quitxalla que va participar en totes les activitats. Malgrat tot, estem molt satisfets d'aquesta Festa en la qual esperem poder continuar l'any vinent.

Volem aprofitar per donar les gràcies a tots els col.laboradors, i en especial als municipals per la seva tasca, la qual varen portar a terme amb molt encert.

Tot seguit us donem els noms dels guanyadors del Trial i del Quo-Vadis.

Trial amb bicicleta, de 10 a 14 anys;
 1er PERE XIFRE 2on-JOSEP VILAMALA 3er JOSEP MIQUEL GARRIGA.

Quo Vadis?, de 8 a 12 anys
 1er.-ENRIC GIFREU i JOSEP AVELLANEDA
 2on.-ERNEST CREIXANS i JESÚS TORRENT
 3er.-JAUME SALVANS i JORDI SERRADÓ

PLANXA

i

PINTURA

J. VALLMAJÓ

Carretera Hostalric - Arbúcies, Km. 14'300
TEL. 86.04.92 - ARBÚCIES (Girona)

SERVEI

DE GRUA

PERMANENT

L'ESQUERRA INFORMA

DECLARACIÓ IDEOLÒGICA D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Esquerra Republicana de Catalunya, en els seus Principis Bàsics aprovats el mes de juny de 1931, va definir una ideologia moderna que els fets van demostrar operativa, que es fomentava sobre els drets humans, la personalitat Nacional de Catalunya, la democràcia i el federalisme, la República com a forma d'Estat i la transformació progressiva de la societat fins aconseguir fer desaparèixer l'exploatació de l'home per l'home.

El text del 1931 en les seves essències continua essent perfectament vàlid malgrat haver transcorregut prop de mig segle. L'evolució del pensament polític i l'experiència històrica han demostrat, en efecte, la fallida dels dogmes pseudocientífics i confirmen la plena vigència d'una doctrina capaç d'harmonitzar la llibertat amb la justícia i l'eficàcia econòmica amb el progrés social. Les idees centrals del liberalisme polític, la gran tradició del moviment socialista, les arrels cristianes del pensament occidental, el refús llibertari de l'estat omnipotent i ofegador de l'individu, la doctrina nacionalista dels drets dels pobles, constitueixen les bases indispensables d'una anàlisi lúcida de la societat actual, d'un diagnòstic dels seus mals i de la recerca pragmàtica de les línies possibles de progrés. La transformació de la societat no pot provenir només d'un generós impuls sentimental, però no pot resultar tampoc de fredes elucubracions que ignoren l'home, les seves aspiracions i les seves misèries.

L'acció política d'esquerra ha d'ésser abans que tot lluita ininterrompuda contra la injustícia però, perquè pugui triomfar, ha de realitzar una crítica permanent dels seus principis teòrics i de la seva pràctica. Després de tantes il·lusions fallides, de les quals el món ha estat testimoni, Esquerra Republicana de Catalunya, resumint la seva doctrina i adaptant-la a la realitat actual, proposa una via nova, la de l'«ESQUERRISME CRÍTIC» que aquí i ara es configura en les deu proposicions següents:

1. DRETS INDIVIDUALS

La persona té dret a la vida i a la integritat personal en llibertat, seguretat, i dignitat i en harmonia amb la natura. Els drets reivindicats per la Declaració de Principis d'Esquerra Republicana de Catalunya del 1931 i reconeguts per les Nacions Unides són una conquesta irrenunciable de la persona humana.

2. DEMOCRÀCIA

La voluntat popular lliurement expressada és l'única font de dret i l'origen exclusiu i legítim del poder. La participació ciutadana, la divisió de poders i el respecte de les minories, són fonaments indispensables del govern democràtic.

La República és la forma d'Estat que millor garanteix l'assoliment d'aquests objectius.

3. NACIÓ CATALANA

La personalitat nacional de Catalunya, feta evident per les realitats lingüístiques, culturals, històriques, geogràfiques, econòmiques i sobretot, per la voluntat indestructible dels catalans reiterada a través dels segles, fan irrenunciable el seu dret a la plena sobirania i a l'autodeterminació. Els lligams històrics, culturals i lingüístics abonen l'estructura federal dels Països Catalans, l'entitat dels quals és inqüestionable, i l'imperatiu de fraternitat humana aconsella l'estructuració federativa dels pobles ibèrics i de les nacions europees.

4. FEDERALISME

El federalisme és la forma d'organització més justa i més adequada al desenvolupament integral de l'individu. Cap organisme o entitat d'ordre superior ha de fer per si mateix allò que pugui o vulgui fer un altre d'ordre inferior. Els municipis, les comarques i les regions han de tenir la màxima autonomia. El centralisme i el burocratisme són els principals obstacles a la llibertat.

5. INSTITUCIONS

La Generalitat de Catalunya és la institució multiseccular representativa de la comunitat nacional catalana, sobre la qual s'han de bastir els òrgans de govern que corresponen a un estat democràtic i sobirà.

6. COMARQUES I PROTECCIÓ DE LA NATURA

La realitat viva de Catalunya es defineix per la pluralitat i la varietat harmònica de les seves comarques naturals. L'ordenació del territori ha de basar-se sobre aquesta realitat i ha de mantenir-la i potenciar-la, tot i respectant i protegint el medi natural.

7. LLENGUA, ENSENYAMENT, INFORMACIÓ I CULTURA

La llengua és fonament de la nostra identitat nacional. La defensa de la llengua i cultura catalanes ha d'ésser preocupació constant i exigència irrenunciable de les nostres institucions de govern. La capacitat col·lectiva per a un millorament social i econòmic i per a l'aprofundiment de la democràcia resideix en una millor educació i informació dels ciutadans. És així que és tasca essencial d'una societat justa, lliure i solidària garantir l'accés a la cultura, assegurar la llibertat d'informació i organitzar un sistema educatiu públic eficaç, que a Catalunya ha de basar-se en una escola laica i catalana.

8. BENESTAR, SALUT I LLEURE

L'objectiu darrer de l'organització social i de l'acció política és el benestar de l'ésser humà, del qual són bases essencials la protecció contra les agressions del medi, la seguretat econòmica a la tercera edat, la garantia d'una assistència mèdica i sanitària descentralitzada i adequada, el dret al lleure i, més generalment, tot allò que pugui contribuir al ple desenvolupament de la seva personalitat.

9. SINDICALISME I COOPERATIVISME

L'existència de sindicats genuïnament catalans, no depenents dels partits polítics ni dels òrgans del poder, és indispensable per a la defensa dels interessos dels treballadors.

El moviment cooperatiu a les ciutats i al camp, tan profundament arrelat a la tradició catalana, ha de contribuir poderosament a l'evolució progressiva de la societat actual conjugant justícia social i llibertat.

10. MODEL DE SOCIETAT

El model actual de societat, en la qual l'exploatació i la jerarquia opressiva tenen un gran paper, ha de transformar-se fins a l'assoliment d'una societat justa, descentralitzada, igualitària, lliure, humanista i solidària, on es realitzi en la llibertat la finalitat ètica i de progrés del pensament socialista. Per aconseguir-ho cal estendre els principis de la democràcia i del federalisme al món econòmic i social, fent possible l'eficaç participació del treball en els fruits i la gestió de les activitats productives.